

CLARA VAN ASSISI

EN HAAR BETEKENIS VOOR ONZE TIJD

In onze huidige cultuur vormen de elektronische media het zenuwstelsel van de wereld. Kenmerken van deze cultuur zijn de virtuele realiteit, een grenzeloze openheid en vrijheid, gecombineerd met een hoge mate van controle (overal hangen camera's) en een zucht naar volmaaktheid. Het is een egocentrische en tegelijk 'verontlijfde' cultuur. Je zou kunnen stellen dat 'ik' op geen enkele wijze belemmerd mag worden door een falende of kwaadwillende ander of door mijn eigen lijfelijke kwetsbaarheid.

Clara laat ons een heel ander leven zien, waarin de vrijheid *niet* tegenover grenzen staat, de openheid *niet* tegenover leven in beslotenheid, en volmaaktheid *niet* tegenover kwetsbaarheid. Integendeel, de eigen zwakheid kan worden omgevormd tot een plek waar Gods kracht zichtbaar wordt, en tegelijk de ander in zijn zwakheid gedragen wordt. De kwetsbaarheid van het lijf kan middel tot Godsontmoeting worden, en tegelijk tot zelfontwikkeling en gemeenschapsvorming.

LEVEN VOLGENS DE VOLMAAKTHEID VAN HET EVANGELIE

Het volmaakt evangelisch leven is voortdurend op zoek naar nieuwe vorm. Maar de volmaaktheid van het Evangelie is niet de culminatie van beter, steeds beter, etc. In de Bergrede geeft Jezus zo'n onmenselijke standaard – “wees volmaakt zoals God” (Mt 5:48; vgl. Lev 20:26) – dat we gedwongen zijn

de woorden anders te verstaan: de volmaaktheid van het Evangelie volgen wil niet zeggen 'steeds beter worden', maar 'je afstemmen op Gods volmaaktheid', ook al komt jouw onvolmaaktheid daardoor juist sterker aan het licht.

Voor Clara en haar zusters kreeg dit afstemmen op de volmaaktheid van God (ten minste) drie gestalten: als een leven in armoede, een leven in een besloten gemeenschap en een gebedsleven. Het zijn drie vormen van een intieme relatie met God zelf, die tot ons gekomen is en die nog steeds tot ons komt als de arme Christus, als *communio* van Vader, Zoon en heilige Geest.

ARM DE ARME CHRISTUS VOLGEN

Clara ziet haar armoede niet als een probleem dat moet worden opgelost, maar als een mysterie. Haar armoede brengt haar afhankelijkheid van de broeders aan het licht. Maar de broeders zijn ook arm: ze kunnen alleen met de zusters delen wat zij zelf als een gave van de Heer ontvangen hebben. En Christus is de Arme bij uitstek. Daarom betekent Clara's armoede dat zij leeft van alles wat van God uit gedeeld wordt. *Deze armoede blijkt een overvloed.*

BESLOTEN TOT OPENHEID

Clara en haar zusters leven in beslotenheid. In dat woord klinkt ook 'besluit' mee: het leven waartoe zij besloten hebben. In een besloten leven opent zich vanzelf een weg naar binnen. Er ontstaat een innerlijke beweging van leven in de ruimte van de kerk, van de broederschap, van de onderlinge relaties binnen het klooster en van het eigen hart. En in die innerlijke 'pelgrimage' wordt een ruimte ingericht waar God thuis kan komen: een 'godgewijde plaats' (Edith van den Goorbergh).

DE STILTE VAN HET GEBEDSLEVEN

In een arm en besloten leven zijn je relaties je enige houvast. Je vlucht niet weg, maar schept juist ruimte om de ander, God en jezelf te kunnen ontvangen. De stilte van het gebed kan je bevrijden van belemmeringen in je contacten. Daarom was de bedoeling van het zwijgen van Clara en haar zusters het versterken van de contacten, door het scheppen van een stille ruimte als plaats voor ontmoeting. In die ontmoeting deelde Clara zowel in de volmaaktheid van God als in de breekbaarheid van iedere mens.

DE BETEKENIS VAN CLARA VOOR ONZE TIJD

Het biddende leven van Clara kan ons gevoelig maken voor het gebruik van de elektronische media, 'het zenuwstelsel' van onze wereld. We kunnen ze vrijmoedig gebruiken, maar altijd in verbondenheid met onze ziel. Als de stille aandacht de belangrijkste vorm van communicatie is, is ook de virtuele realiteit getuige van een aanwezigheid. We hoeven niet steeds bereikbaar te zijn, omdat we altijd al verbonden zijn.

Het besloten leven van Clara kan onze open cultuur omvormen tot een *ontvankelijke* cultuur. We hoeven niet steeds overal bij te kunnen, zolang we maar ontvankelijk zijn voor het onverwachte en ongeregelde. Op dezelfde wijze kan onze grenzeloze cultuur een cultuur *zonder uitsluiting* worden. De grenzeloosheid van 'alles moet kunnen' stemt niet goed overeen met onze beperktheid. Maar de arme en stille beslotenheid van een geregeld leven kan ons en onze samenleving openen voor het andere, zonder dat wij eraan verloren gaan. Niet alles *moet* kunnen, maar alles kan.

De armoede van Clara, die een mysterie is, biedt ons de gelegenheid te leven van de gave, en op een goede manier afhankelijk te zijn. Ware afhankelijkheid – die niet op een vreemde wijze weer een vorm van dwang wordt – is niets anders dan verbondenheid. We zijn wederzijds verbonden in onze gedeelde noden en gaven.

Ten slotte kan de spiritualiteit van Clara ons *streven naar volmaaktheid* omvormen. Wij moeten niet volmaakt worden, maar *zijn*: we mogen alle gebreken in het licht van Gods volmaaktheid plaatsen. Zo wordt onze eindigheid tegelijk erkend en opgenomen in Gods eeuwigheid.

Willem Marie Speelman ofs